

Et fornøyd sherpa-team sammen med oppdragsgiver Jon Egil Hage.

Sherpaer i full sving på Skei

Sherpaene har en unik ekspertise og erfaring med steinmuring.

Jeg skjønner at jeg er på rett vei da jeg får øye på noen arbeidsfolk i gule jakker ved en steinmur. Jeg skal til Øvre Frøyseseter der fire sherpaer fra Nepal bygger opp igjen et steinfjøs fra 1750.

Av Åse Kari Gravråk

Etter å ha parkert og gått ut av bilen hører jeg klinkende banke-lyder mot stein, men ganske stillferdig til en byggeplass å være. Når jeg kommer litt nærmere hører jeg småprat på et fremmed språk, og litt nynning. Jeg hilser og presenterer meg, forteller kort på engelsk hvorfor jeg er her. De smiler og nikker og fortsetter å jobbe. Skjante de hva jeg sa mon tro?

Jeg har avtalt å møte Jon Egil Hage som eier setra sammen med kona Ingunn Heggen. Jeg er litt tidlig ute, tenker at jeg kan se meg rundt og fotografere før han kommer. Jeg spør nepaleren som står nærmest om det er ok at jeg tar noen bilder. Han smiler og peker på kollegaen sin, jeg skjønner at det er han andre som snakker engelsk. Jeg gjentar spørsmålet mitt til han. Han retter seg opp og ser på meg – Yes, of course Ma'am, so many you want!

Måtte restaurere fjøset innen 2025

Jon Egil Hage og Ingunn Heggen kjøpte Ljosmyra seter, som ligger på Øvre Frøyseseter, av slektninger i 2000. Seterhuset ble bygget i 1935 og var tæret av tidens tann. Derfor søkte de kommunen om å få rive og bygge nytt. De fikk rivningstillatelse på det gamle seterhuset, men vedtaket inneholdt også en klausul som innebar at de måtte restaurere steinfjøset innen 2025.

Seterhuset ble revet

– Vi fikk maks 80 kvm i bruksareal og det har vi disponert i hytta, forklarer Jon Egil. – Derfor kan vi ikke bruke steinfjøset til noe annet enn lager og oppbevaring. Det blir et kostbart steinfjøs, alt er selvfinansiert uten støtteordninger eller tilskudd av noe slag. Vi har heller ikke søkt på noe, da blir det som regel så mange byråkratiske krav.

Hvorfor bruke sherpaer fra Nepal i stedet for lokal arbeidskraft?

– De har en unik ekspertise og erfaring med steinmuring. Vi hadde lyst til at fjøset skulle bli sånn som før med dobbelt steinmur. Sherpaene er sterke, i tillegg har de god teknikk med spett og brekkjern. Dette bruker de til å styre, snu og vri steinene på plass. Her er det håndmakt og presisjon på høyt nivå.

God assistanse

Sherpaene bygger en rektangulær mur med lik høyde over hele, og det er tjukke murer. Alt er rett og på lik linje. God assistanse får sherpaene av gravemaskinfører Magnus Hagen som jobber for Medby Maskin i Gausdal. Magnus får løftet de største steinene med gravemaskina og plassert de nøyaktig der sherpaene viser hvor de skal ligge.

Vil bevare kulturlandskapet

– Dette er et veldig nøye planlagt prosjekt, understreker Jon Egil. – Vi er opptatt av å ta vare på kulturlandskapet. Konsulenter fra Maihaugen har også vært her og gitt noen føringer. Fjøset skal se ut som det gjorde før, derfor blir det ingen vinduer. Dagslys slippes kun inn fra døråpningen. Det er mye berg under fjøset så det måtte pigges ned for å få en normal takhøyde. – Det går fryktelig mye stein. Mesteparten er henta ut i nærområdet, men vi har også har fått stein av gode seternaboer. Før jeg satte i gang med prosjektet fikk jeg uvurderlig hjelp av Arne Nyheim med ideer, forberedelse og tilrettelegging.

God presisjon på høyt nivå.

Gleder seg til å komme hjem

Jyapyang Sherpa er en av veteranene på laget og snakker litt engelsk. Han har vært i Norge 6-7 ganger, han har vært med og bygget trapper både på Bitihorn i Valdres og Ulriken i Bergen.

– Det er store kontraster fra Nepal, sier Jyapyang. – Her kan vi for eksempel fly med helikopter hvis vi skal jobbe i vanskelig terreng. Hjemme må vi komme oss fram på egen hånd, da tar det lenger tid. Han trives i Norge og skryter av ordnede arbeidsforhold og gode fasiliteter.

Stibbyggjaren

Allerede i 2014 fikk Jon Egil vite at det var sherpaer på oppdrag i Norge. De var leid inn i firmaet Stibbyggjaren som drives av Geir Vetti. Han er deres entreprenør, i år har han hatt 44 sherpaer på oppdrag rundt omkring i landet, fra mai til oktober.

– Det var Vetti som valgte ut disse karene for meg, det er disse som skal være best på muring av grunnmur, sier Jon Egil.

Deler inntekten med de andre i landsbyen

Sherpaene tjener gode penger i Norge. Jon Egil har blitt fortalt at de tar med seg alt de tjener og fordeler pengene i landsbyen Khunde når de kommer hjem.

Alle nyter dermed godt av at de er her og jobber. De lever under fattige forhold, men med jobb halve året i Norge har de blitt viktige bidragsyttere i lokalmiljøet, som for eksempel å bygge opp igjen hus som har vært utsatt for jordskjelv.

Stinne av røde blodlegemer

Jon Egil forteller at landsbyen de kommer fra ligger på 3850 moh. Sherpaene er stinne av røde blodlegemer, men etter 5-6 måneder i Norge minker hemoglobinnivået, derfor må de bruke et døgn på å akklimatisere seg når de kommer hjem. Skulle vi nordboere reist dit måtte vi ha brukt minst fire dager.

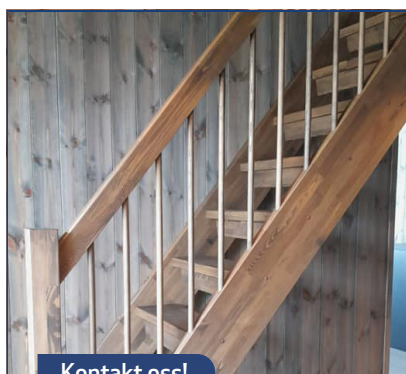
Hjem til Nepal

– It's very nice to work here, but now I am looking forward to going back to Nepal, sier Jyapyang med et stort smil. Ikke rart han gleder seg. Der venter moren hans og sønnene på 10 og 13 som han ikke har sett siden mai. Reisen hjem til Khunde er ingen kort svipptur. Først må Jyapyang og de andre sherpaene fly til Doha i Qatar, deretter til Katmandu. Videre med innenriks fly fra Katmandu til Lukla. Og herfra må de gå 10 timer til fots (!) for å komme helt hjem.

Nå har fjøset fra 1750 fått ny mur, sherpaene har reist hjem og vinteren har lagt seg på Øvre Frøyseseter. Til våren står takkonstruksjonen for tur. Da skal lokale håndverkere fortsette på steinfjøset til Ingunn Heggen og Jon Egil Hage.

God assistanse av Magnus Hagen. Foto: Truls Telle/GD

Trapper og gelendere til hus og hytte

– solid håndverk gjennom generasjoner

Kontakt oss!

Tlf. 915 27 425
oddgeir@olstad-snekkerverksted.no
Vestringsvegen 1662, V. Gausdal
www.olstad-snekkerverksted.no

– Olstad snekkerverksted

f GAUSDAL OPTIKK

– Din lokale optiker

Vestringsvegen 12, 2651 Østre Gausdal
www.gausdaloptikk.com

• Synsundersøkelse • Kontaktlinsetilpasning
• Kontroller • Tørre øyne undersøkelser

TIMEBESTILLING: 61 22 61 50
eller på **gausdaloptikk.no**

BRILLER • KONTAKTLINSER • SOLBRILLER • KLOKKER